

BLAGDAN SVIH SVETIH U NAŠIM SELIMA

Na dan Svih svetih, 1. studenog, Rimokatolička crkva i njezini vjernici slave svi sveci, kako one koji su već kanonizirani i čija imena imamo i u kalendarima, tako se sa zahvalnošću prisjeća i mnogobrojnih svetaca čija imena nisu nigdje napomenuta, a u svakodnevnom su životu ostvarili velika djela ljubavi prema Bogu i bližnjemu.

Karaševski Hrvati nisu zane-marili svoju vjeru i svoje predake, iako žive u rumunjskom okruženju gdje je većina pravoslavne vjeroispovjesti. Većina karaševskih Hrvata koji žive u inozemstvu, za ovaj blagdan rado su se vratila svojim domovima kako bi uredila groblja pokojnima. U našim krajevima običaj je da se za ovaj blagdan posjećuju i uređuju groblja, ostavljajući na grobovima pokojnih cvijeće, vijence i upaljene svijeće.

Još jedan običaj u karaševskih Hrvata je da na groblju, dva dana u godini, 1. i 2. studenog, svećenici mole posebno još i na svakom grobu, odnosno kod onog pokojnika čija obitelj želi platiti i kratak rekvijem. Svi sveti je dan kada se

Uređeno groblje za blagdan Svih Sveti u Klokotiču

Groblje u Karaševu

Groblje iz Vodnika

prisjećamo onih koji više nisu s nama, s nadom da su svi oni u nebu pronašli svoj duševni mir za kojim su žudili i molili na ovom zemaljskom

životu. Zato Crkva se spominje svih mrtvih vjernika na Dušni dan, kojega obilježava 2. studenog, odmah nakon blagdana Svih svetih. Doduše, Dušni

dan je našim vjernicima malo stran, jer većina njih slave dan pokojnih na blagdan Svih svetih.

Slaviša-Maria Muselin

UREDNIŠTVO:

ISSN KOD 1841-9925

Počasni glavni urednik: prof. Milja RADAN

Glavni urednik: Slobodan GERA

Urednici: Ivan DOBRA; Lina TINKUL; Daniel LUKAČELA; Slavica-Marija MUSELIN; Marija LACKIĆ

Tehnoredaktor: Zlatko Nikola URSUL

Fotoreporter i grafički dizajn: Ljubomir RADAN

Adresa: Carașova 22, Caraș-Severin, 327065 România

Telefon: 0040-255-232255; fax: 0040-255-232146

E-mail: zhrucr@gmail.com; hgredactia@gmail.com

Web: www.zhr-ucr.ro

REDACȚIA:

COD ISSN 1841-9925

Redactor principal onorific: prof. Mihai RADAN

Redactor principal: Slobodan GHERA

Redactori: Ivan DOBRA; Lina TINCUL; Daniel LUCACELA; Slaviša-Maria MUSELIN; Maria LAȚCHICI

Tehnoredaktor: Zlatko Nikola URSUL

Fotoreporter și designer: Ljubomir RADAN

Adresa: Carașova 22, jud. Caraș-Severin, 327065 România

Telefon: 0040-255-232255; fax: 0040-255-232146

E-mail: zhrucr@gmail.com; hgredactia@gmail.com

Web: www.zhr-ucr.ro

U ovom broju / În acest număr:

SUSRET
SEDAMDESETOGODIŠNJAKA
str. 5
pag. 5

INTERVJU S
VELEPOSLANICOM
str. 6
pag. 6

GRĂDINIȚA DIN CARAȘOVA
str. 9
pag. 9

DVOJEZIČNO GLASILO KARAŠEVSKIH I TAMIŠKIH HRVATA
PUBLICAȚIE BILINGVĂ A UNIUNII CROAȚILOR DIN ROMÂNIA

Godina: XVIII
Broj: 80.
studeni 2011.
Anul: XVIII
Nr.: 80
noiem. 2011

NOVA VELEPOSLANICA RH ANDREA GUSTOVIĆ-ERCEGOVAC MEĐU HRVATIMA U RUMUNJSKOJ

Jedan od najočekivanijih događaja ove godine za našu hrvatsku zajednicu bio je posjet novoimenovane veleposlanice Republike Hrvatske našim krajevima.

Susret izaslanstva RH s predsjednikom ZHR-a, prof. Miljom Radanom

nastavak na 2 str.

nastavak sa 1 str.

NOVA VELEPOSŁANICA RH ANDREA GUSTOVIĆ-ERCEGOVAC MEĐU HRVATIMA U RUMUNJSKOJ

Njezina Ekscelencija, Andrea Gustović-Ercegovac, željela je da ovom prilikom bude u što bližem dodiru s našom zajednicom te da kroz razgovor s ljudima osjeti puls i vibracije najstarije hrvatske dijaspore. Tijekom posjete, veleposlanica je upoznala široki krug ljudi koji aktiviraju na kulturnim, obrazovnim i vjerskim područjima.

U Središnjem sjedištu Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj, izaslanici ku delegaciju dočekali su mladenci u karaševskoj tradicionalnoj nošnji, a u amfiteatru, predstavnici karaševskih Hrvata iz općina Karaševo i Lupac, poželjeli su im dobrodošlicu.

„Presretan sam i veliko mi je zadovoljstvo da vam predstavim novu našu veleposlanicu, gospođu Ercegovac, koja je peta po redu i sigurno naša stalna nada da nam veleposlanstvo bude velika pouzdanost, da preko njega čuvamo i održavamo stalne veze koje smo počeli još od 1991. godine. Ovo je jedan od važnih i velikih trenutaka u povijesti Zajedništva i naše hrvatske zajednice, jer od ove prilike mi dobivamo novu nadu, uvjerenje da ćemo i uz pomoć matične zemlje ići dalje i očuvati svoje korijene“ – rekao je predsjednik ZHR-a, Milja Radan.

„Gospodine Predsjedniče, drago mi je i čast mi je da sam ovdje s vama. Vidim ovdje toliko Hrvata, da je velika dvorana gotovo pretjesna. Osobito mi je drago da vas vidim u ovakvom velikom broju. Već smo posjetili nekoliko škola i osobito nam je zadovoljstvo da vidimo da se hrvatski jezik uči od malih nogu, ali ono što nas impresionira je da ste toliko sto-

Foto: L. Radan
Susret izaslanstva RH u dvorani Amfiteatar sa članovima Rukovodećeg odbora ZHR-a i s ostalim gostima

ljeća uspjeti sačuvati hrvatski jezik uz pomoć učitelja, uz pomoć svećenstva, uz pomoć roditelja, baka, djedova. Mi u Hrvatskoj, u Ministarstvu, kažemo da Hrvati u Rumunjskoj su izuzetak.

mali kromozom u obliku slova H koji vas drži i koji vas je očuvao sve ove godine. Pripremajući se za ovu časnu dužnost u Hrvatskoj, jedan od prioriteta koji sam tada postavila za svoj

Folklori moment prikazan u čast Njezine Ekscelencije

Oni su primjer jer su najstarija hrvatska manjina, iako ja ne vidim da imate bradu, ali imate puno povijesti. Mi smo danas razgovarali da imate jedan

rad je očuvanje hrvatskog jezika i očuvanje hrvatske kulture u Rumunjskoj. Taj je prioritet svakako odobrio Hrvatski Sabor i vjeruje da Hrvatska država se puno brine za Hrvate u inozemstvu, ali planovi su da se brine i više.“

U nastavku svog diskurza, gospođa veleposlanica informirala je slušateljstvo o stanju pregovora između Republike Hrvatske i Europske Unije.

„Vi znate da je Hrvatska završila svoje dugogodišnje pregovore s Europskom Unijom. Potpisujemo idući mjesec i čekamo onda da u svakoj od 27 zemalja, svaki Parlament kaže: želimo Hrvatsku u Europsku Uniju! Isto tako očekujemo da u proljeće,

nastavak na 3 str.

Izaslanstvo RH u Dvojezičnoj Rumunjsko-Hrvatskoj Gimnaziji, u Karaševu

HALLOWEEN-UL, O ACTIVITATE EXTRAȘCOLARĂ LA ȘCOALA CU CLASELE I-VIII LUPAC

Și anul acesta, în data de 31.10.2011, începând cu orele 12:00, elevii și cadrele didactice de la Școala cu clasele I-VIII Lupac au sărbătorit, al doilea an la rând, Halloween-ul.

Această sărbătoare americană își face loc încet, încet și în comunitatea noastră, devenind una foarte profitabilă, dacă ne gândim la partea comercială. Pentru cei care nu cunosc încă proveniența acestei sărbători, numele ei provine din limba engleză, de la expresia „All Hallows' Even”, adică noaptea dinaintea de „All Hallows” – Ziua Tuturor Sfinților, când se și serbează de fapt (31. octombrie). În ultimul timp, Halloween-ul a fost transformat dintr-o sărbătoare inocentă și tradițională într-una cu povești de groază, fantome, vrăjitoare, monștri, spiriduși și fiare.

În jur de 40 elevi ai școlii din Lupac au întâmpinat celebra noapte de Halloween costumați în ținute specifice, de la piraiți, soldați, țigănci, mumii, vârcolaci și animale feroce până la drăcușori și vampiri, marcând astfel una dintre cele mai înfricoșătoare sărbători ale anului. Copiii au oferit părinților, bunicilor, dar și cadrelor didactice un spectacol în curtea școlii, din care nu au lipsit celebrii bostani, care erau expuși într-un colț pe toată durata activității.

Sărbătoarea Halloween-lui de la Lupac a început cu parada măștilor în curtea școlii, după care trei eleve din cls. a V-a, Beța Davida, Matein Maria și Todor Camelia au citit trei povești inspirate din sărbătoarea Halloweenului.

Copiii mascați au mai făcut facut o paradă a măștilor pentru ca juriul să poată decide cine va ocupa primele trei locuri. Astfel, la concursul de măști cls. I-IV, locul I a fost obținut de „Harry Potter” (Luchici Leonardo, cls. a II-a), locul II de „Vrăjitoarea” (Stoicheci Andreea, cls. a II-a), iar locul III i-a parvenit „Țigăncușei” (Giurchița Suzana, cls. a IV-a). La cls. V-VIII, locul I a fost obținut de „Drăcușor” (Chicheș Marian, cls. a VI-a); locul II de „Piratul”

(Beța Davida, cls. a VII-a), iar locul III de „Mumie” (Birta Petrișor, cls. a VIII-a). La concursul de dovleci, anul acesta, nu a fost concurență!

Trebuie însă avută grijă și este de preferat să se poată evita unele situații, astfel încât să nu ajungă și copiii noștri ca și cei din America, să-și formeze treptat gustul pentru macabru, ocult, sadism și violență. Cred că ne ajung în acest sens desenele animate cu tot felul de monștri și exemple periculoase pentru copii, jocurile agresive pe calculator, filmele horror sau thriller, la fel ca și unele cărți deja mult căutate și iubite de copii (Harry Potter – de exemplu) care, din păcate, de cele mai multe ori sunt necorespunzătoare vârstei. Din toate acestea copiii pot afla multe informații, uneori dăunătoare sau chiar fatale vârstei fragede, care nu are încă discernământul de a distinge pericolul ce se ascunde dincolo de un simplu joc. Așa că, mare atenție la ceea ce oferim copiilor și ce dorim să obținem în schimb.

Alegerea rămâne a fiecăruia!

Parada măștilor în curtea școlii din Lupac

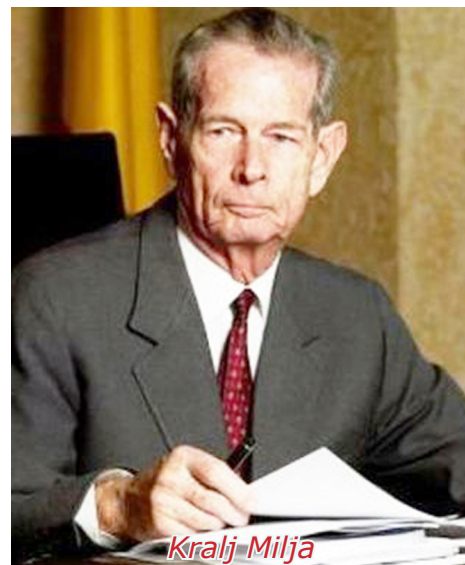
Slavița-Maria Muselin

POVIJESNI TRENUTAK – GOVOR KRALJA MILJE U RUMUNJSKOM PARLAMENTU

Primjenjujući staru dobru latinsku poslovicu "Povijest je učiteljica života – Historia magistra vitae est", s pravom možemo reći da smo bili svjedoci povijesnog događaja iz kojeg smo mogli nešto naučiti o povijesti naše sadašnje domovine.

Povodom 90. rođendana, kralj Mihai I, održao je 25. listopada 2011. govor upućen rumunjskoj naciji u prepunom Parlamentu Rumunjske. Kao što se moglo vidjeti na televiziji, osim pre-pune dvorane Parlamenta i balkoni su bili puni. Bili su tamo članovi kraljevske obitelji, ličnosti iz javnog života, ali i običan puk koji je htio vidjeti onoga koji je vodio Rumunjsku sve do uspostave komunističke diktature. Čim je ušao, dvoranom se prolomio plijesak. Iako su reakcije bile podijeljene, neosporno je da je to bio jedan od najdirljivijih trenutaka novije rumunjske povijesti i ono što je nekada izgledalo možda nemoguće sada se ostvarilo. Među našim čitateljima ima sigurno onih koji su rođeni i koji su živjeli za vrijeme kralja Mihaia, odnosno za vrijeme njegove kratke vladavine (1927. - 1930.; 1940. - 1947.).

Prije što je predstavljen, kralj Mihai sjedio je na povišenoj stolici što je podsjećalo na prijestolje. Pri izlasku iz dvorane zastupnici i senatori su ustali i plijeskali. Kraljev je govor, iako kratak, dotaknuo sve elemente sadašnjeg stanja rumunjskog društva. Naglasio je teške socijalne probleme, zaboravljanje identiteta i nacionalnog dostojanstva. Vrijedi spomenuti i kritiku upućenu nedostajanju etičnosti u politici. Općenito, bio je to objekti-

Kralj Milja

van i jednostavan govor, ali s jasnim porukama i dostojanstven.

Najčešće pitanje koje se postavljalo nakon govora, koji je oduševio milijune Rumunja, bilo je da li monarhija može spasiti Rumunjsku ili je ona stvar prošlosti? Iz samog smo govora smatrali potrebnim da našim čitateljima skrenemo pozornost na sljedećih nekoliko točaka, koji donosimo na rumunjskom jeziku:

Prima noastră datorie astăzi este să ne amintim de toți cei care au murit pentru independența și libertățile noastre, în toate războaiele pe care a trebuit să le du-

cem și în evenimentele din Decembrie 1989, care au dăruit dictatură comunistă. Nu putem avea viitor fără a respecta trecutul nostru.

A među tima koji su pali u dva svjetska rata bilo je dosta i naših. No da li ih se sjećamo s dostojanstvom i zahvalnošću? I da ne možemo imati budućnost bez poštivanja naše prošlosti.

"Ultimii douăzeci de ani au adus democrație, libertăți și un început de prosperitate. Oamenii călătoresc, își împlinesc visele și încearcă să-și consolideze familia și viața, spre binele generațiilor viitoare. Dar politica este o sabie cu două tălșuri. Ea garantează democrația și libertățile, dacă este practică în respectul legii și al instituțiilor. **Politica poate însă aduce prejudicii cetățeanului, dacă este aplicată în disprețul eticii**, personalizând puterea și nesocotind rostul primordial al instituțiilor Statului.

Școala este și va fi o piatră de temelie a societății."

Koji god bio vaš stav dragi čitatelji, i koje god bilo vaše političko opredjeljenje, kralju možemo samo zaželjeti sve najbolje i zahvaliti mu na povijesnom govoru. Dao nam je lekciju iz povijesti na dostojanstven način kako samo kralj može napraviti.

Maria Lațchici

nastavak sa 5 str.

posvećenu upravo njima, gdje su oni bili glavni akteri i pričitali pred kamerom njihove životne priče i dogodovštine iz mladenačkih dana, još kada su zajedno sjedili u školskim klupama, podsjetivši se pritom na sve svoje teške trenutke ali i lijepe uspomene iz života. Nakon toga uslijedio je kratki obilazak prostorija ZHR-a, te je odmah iza toga uslijedila bogata i lijepo organizirana večera. Ugodna atmosfera uz formaciju Milana Todora (Žičke) iz Nermida otvorila je priliku za razmjenu raznih prijateljskih razgovora i sjećanja. Osim što su istog-

dišnjaci zaigrali naše tradicionalne karaševske igre "danac" i "portanje", neki su čak iz te generacije i zapjevali na mikrofona naše stare polako zaboravljene popjevke, koje se danas nažalost sve manje čuju i poznaju mladima.

Prema nekim izjavama ovogodišnjih slavljenika, ovo je još jedan dobar pokazatelj da se ovakvi događaji trebaju organizirati i dalje za sljedeće generacije. Riječi poput: "Nesam te vedel od 50. godine!", "Ovo je lijepa prilika da smo opet svi skupa i što smo se našli ponovo zajedno nakon toliko godine...", u tom pogledu

treba pohvaliti i ovu akciju ZHR-a koji dokazuje da se brine za svoj narod, a mišljenje ove generacije je da se ovakvi susreti trebaju nastaviti i dalje organizirati.

Na ovogodišnjem sastanku generacije rođeni 1941.g. koji su još u životu, bili su pozvani 42. vršnjaka. Odazvalo se njih čak 37. i to 20. osoba iz Karaševa, 4. osobe iz Nermida, 7. osobe iz Lupaka, 8. osobe iz Klokotiča, 2. osobe iz Ravnika i nažalost više niti jedna iz Vodnika i Jabalča. Sretno im u daljnim životu!

Slobodan Ghera

nastavak sa 2 str.

Rumunjski Parlament kaže DA! – želimo Hrvatsku u Europsku Uniju! Zapravo od idućeg mjeseca, kada ćemo potpisati ugovor u tom pristupanju, odnosi između Hrvatske i Rumunjske ulaze u jednu sasvim novu fazu."

Pri kraju, Njezina je Ekscelencija najavila da se očekuje službeni posjet predsjednika Ivo Josipovića, Rumunjskoj.

"Jedan od važnih događaja koji nam predstoji u našim bilateralnim odnosima je da očekujemo dolazak predjednika Hrvatske u Rumunjsku. Vjerujemo da će se to dogoditi negdje na proljeće iduće godine, a kao što znate, jedna od važnih tema su Hrvati u Rumunjskoj. I na tome ćemo puno raditi sa Zajedništvom, sa svakim od vas: s učiteljem, i s profesorom, i sa svećenikom i s predstavnikom kulturnog društva i sa zajednicom"

Završnu je riječ imao načelnik Samostalne službe za Hrvate u inozemstvu i kulturu, gospodin Petar Barišić.

"Moja domena rada je briga za Hrvate izvan Hrvatske. Republika Hrvatska je usvojila strategiju odnosa

Foto: L. Radan

semestra na Filozofskom fakultetu.

Ja sam impresioniran vašim stanjem, vašom duhovnom snagom, vidim da je to jaka zajednica, sve je to ustrojeno na visokoj razini, vidim da su tu svi segmenti društva spojeni."

U čast naših gostiju, ansambl Karaševska zora pripremila je kratki folklorni moment koji je obuhvatio jednu staru karaševsku popjevku i kratku izvedbu naših tradicionalnih plesova.

Posebni interes delegacije

izaslanstva sačinjavalo je školstvo i očuvanje hrvatskog jezika. Ovo je bila izuzetna prilika za novog ambasadora da procjeni u kakvim se uvjetima školuju naši učenici. Obišle su se sve škole i vrtići u svim selima u kojima je koncentrirana hrvatska manjina. Riječ je o Jabalču, Karaševu, Nermidu, Klokotiču, Ravniku, Vodniku i Lupaku. Iako je izgled većina posjećenih škola i njihovo materijalno stanje bilo zadovoljavajuće za odvijanje nastavnog procesa, nastavnici su ipak skrenuli pažnju našim gostima na opasnost koja prijeti hrvatskom jeziku. Strah od mogućnosti da u skoroj budućnosti ne bude više hrvatskog jezika u nastavi, povećao se nakon što je ukinut gimnazijalni ciklus Osnovne škole Ravnik. Za uvođenje dvojezičnog sustava u ovoj školi, Zajedništvo Hrvata vodio je pregovore s rumunjskim Ministarstvom Prosvjete počevši od 2003. godine. Na sve zahtjeve spomenute ustanove nije se od tada dobio nikakav odgovor, a na samom početku ove školske godine donešena je odluka o premještanju ovog ciklusa u Osnovnu školu Lupak.

Koordinator Osnovne škole Klokotič, Marijan B. Lukačela, kojeg su nastavnici zadužili govoriti u

Ispred općine u Karaševu

R. Hrvatske s Hrvatima izvan R. Hrvatske i temeljem te strategije donešen je i zakon, a to je jedna potpuna nova platforma, jedna nova vizija odnosa prema Hrvatima izvan Hrvatske. Konceptualno, složena je na način da se jačaju i štite prava i interese Hrvata izvan Hrvatske i jačaju njihove zajednice. Hrvatski Sabor je donio zakon, ja vas upućujem da ga pogledate, pa onda će se i vama otvoriti vizije šta sve možete tražiti od Hrvatske. Ono što je najbitnije na početku za Hrvate jest učenje hrvatskog jezika i kulture. Mi vam otvaramo mogućnost da svoju djecu šaljete na besplatno učenje hrvatskog jezika u Hrvatskoj, dva

U lapačkoj školi

nastavak na 7 str.

NINAJ, NINAJ...

Ima jedna simpatična priča koja ide ovako: neki otac kuca na vrata spavaće sobe u kojoj njegov sin spava. 'Sine, probudi se!', kaže otac. Iznu- tra sin uzvraća: 'Joj, tata, ja bih još spavao. Ne da mi se ustati!' Nato će otac sada malo glasnije: 'Sine, ustaj! Moraš u školu. Zakasnit ćeš!' 'Ali, ja ne želim u školu!', uzvraća sin. 'Što to govoriš?! Zašto ne želiš u školu?' 'Zbog tri razloga', odgo- vara sin. 'Prvo, u školi je tako dosadno; drugo, u školi me djeca zadirkuju; i treće, jed- nostavno ne podnosim školu!' Otac vidno uzrujan, odgovara sinu: 'E kada tako govoriš, sada ću ja tebi nabrojiti tri razloga zašto moraš ići u školu: prvo, sine, to je tvoja dužnost; drugo, ti imaš 45 godina; i treće, sine, ne zaboravi da si ti učitelj i nastavnik!!!

Pogled iz kuta

Cesto smo slični sinu iz priče. Rado bismo prespavali mnoge životne izazove, zatvaramo oči pred stvarnošću, bježimo u uspavanost koja poprima različite oblike: komotnost, površnost, ravnodušnost, samozadovoljstvo. Ako svemu tome dodamo i duhovnu uspavanost koja zamračuje pogled na ono što je bitno i dragocje- no u životu, tada nije pretjerano reći da "većina ljudi spava, a da toga nisu ni svjesni. Rađaju se spavajući, žive spavajući, žene se spavajući, odgajaju djecu spavajući, umiru spavajući, a da se nikada nisu stvarno probudili".

Isus u evanđelju kaže: Pa- zite! Bdijete jer ne znate kada je čas. Vrijeme došašća poziv je kršćanima na evanđeosku krepost budnosti. Gospodar treba biti stalno prisutan u mislima svojih sluga. Evanđeoska budnost, nadalje, znači budnost pred zlom u svim njegovim očitovanjima. Kršćanin se ne smije uljuljati u lažne sigurnosti. A to u konačnici znači da se učimo svjesno živjeti. Svaki čas bi mogao biti zadnji čas. Svaki trenutak je neponovljiv. Zbog toga moramo svjesno odlučiti uz što vežemo naše srce i pamet.

Svakodnevno smo izloženi mnoštvu poruka iz anonimnih

središta moći, umotane u celofan tobožnjega humanizma, dobro kamuflirane, koje podmuklo ulaze u naš mentalni sklop, u naše obitelji. Padaju mi na pamet riječi što ih je Gospodin uputio proroku Izaiji: "Idi, postavi stražara! Što vidi, neka javi! A stražar viknu: Povazdan, Gospodaru, stojim na stražarnici, čitavu noć na straži prostoјim!" (Iz 21, 6-11) Mogu li kršćani to reći o sebi? «Stražaru, koje je doba noći?» Je li znamo koje je doba noći? Ili kršćani spavaju kao i ostali i ništa ne primjećuju? Nitko ne bdije. Nema stražara, nema svjetiljki koje se stavljaju na stol da svijetle ukućanima. Ako je u nama kršćanima tama, kolika će tek biti tama u svi- jetu?! Vrijeme je da se oda sna pren- emo!

Svakomu od nas, kaže Isus u prisposobi o čovjeku koji polazeći na put ostavlja svoju kuću slugama na upravu, Bog je povjerio posao u njegovoj kući koja je cijeli svijet. Mi katkada mislimo da smo beznačajni, da naš mali život nema većeg utjecaja na tijek zbivanja u svijetu. To je pos- vema pogriješna predodžba. Bogu je itekako važno kako ćemo odigrati svoju ulogu na pozornici života. Valja biti budan kako bismo čuli Božje kucaje na našim vratima.

Što je naša ostavština? Ne mislim na financijsku ili materijalnu ostavštinu, nego na to kako smo potrošili život koji nam je Bog darovao? Što smo napravili sa svojim vremenom na zemlji? Što ćemo ponijeti sa sobom? Odgovor bi se trebao odnositi na našu duhovnost, na naša dobra djela, na to da smo u životu pomagali i voljeli druge. To je osnovna tema kršćanstva. Ako život sagledamo kao putovanje u sklopu kojega ostvarujemo svoju misiju za Boga, za druge i za sebe, tada nema mjesta pospanosti.

Dr. theol. Davor Lucacela

RELIGIJA

SE CONSTRUIEȘTE O NOUĂ GRĂDINIȚĂ ÎN CARAȘOVA

În luna octombrie 2011, la Carașova au fost demarate lucrările de construire a unui nou obiectiv, respectiv a Grădiniței Nr. 2 Carașova.

Inspectoratul Școlar Caraș-Severin, prin Centrul de Execuție bugetară, a organizat licitația pentru lucrări, aceasta fiind câștigată de firma SC ELECTRO-CONSULT CARAȘ SRL, valoarea totală a lucrărilor ridicându-se la 300.000 lei. Acești 300 mii de lei prevăzuți pentru comuna croată Carașova au fost alocați de Guvernul României și mulțumită unei noi intervenții a dom- nului deputat Mihai Radan. Acesta a mai intervenit și în anul 2010, atunci când au fost alocați 400.000 de lei pentru construirea Grădiniței, numai că banii oferiți de Guvernul României pentru construirea acesteia nu au mai ajuns în comuna noastră.

Proiectul a fost realizat de firma SC POLICONS SRL REȘITA și cu- prinde două săli de clasă cu două mici magazii pentru depozitarea materi- alului didactic, o cancelarie, un grup sanitar și un vestiar. Numai că sălile de clasă de la grădinița în construcție nu au dimensiunile necesare pentru

Foto: L. Radan
Au fost demarate lucrările pentru construirea Grădiniței Nr. 2 din Carașova

desfășurarea activităților preșcolare, iar clădirea nu este prevăzută cu o sală de mese care este deosebit de utilă pentru copii. Proiectul a fost realizat în 2005, iar primarul susține că specialiștii de la SC POLICONS SRL au luat în calcul indicele demografic din Carașova pentru stabilirea di- mensiunilor exacte ale sălilor. Dacă specialiștii de la firma respectivă ar elabora proiectul pentru o grădinița la labalcea, de exemplu, o locali-

tate a cărei număr de locuitori nu depășește 200 de persoane și ar lua în calcul indicele demografic, atunci sălile de clasă ar trebui să fie încă și mai mici decât cele din Carașova. Potrivit primarului din Carașova proiectanții susțin că proiectul este realizat conform standardelor, iar dacă se va dovedi că acesta este mai mic sau mai mare, răspunderea le revine specialiștilor.

Lina Tincul

PALJENJE PRVE ADVENTSKE SVIJEĆE U LUPAKU

Advent ili Došašće je vrijeme priprema za dolazak i rođenje Isusa Krista.

To je razdoblje od četiri tjedana koja neposredno pre- thode Božiću i simboliziraju četiri tisućljeća, koliko je po Bibliji prošlo od stvaranja svijeta do dolaska Kristova.

Lupačka je župa, zahvaljujući lupačkog župnika, vlč. Marijana Tjinkula, imala čast ugostiti oko tris- totinjak mladih iz cijele temišvarske biskupije koji su u mjesnoj crkvi sv. Matije upalili prvu adventsku svijeću.

Susret je organiziran u surad- nji Dijecezanskog centra za mladež pri Temišvarskoj biskupiji sa župom Lupak. Susret održan u subotu, 26. studenoga, započeo je u 10,00 sati upisima u grupe. U 11, 00 sudionica- ma je župnik Marijan Tjinkul zaželio dobrodošlicu, a nakon toga uslije- dila je meditacija koju je pripremio

vlč. Bene Tamas i sestra Mariana Muțiu, referentica za mladež. Od 12,15 započeo je rad po grupama. U 13,30 bio je ručak koji je sudionicima priskrbio lupački župnik.

U 15,15 sati započela je analiza rada grupa i zaključci, a posli- jepodne, prije Svete mise u 16.30 sati, svečanom procesijom unešen je adventski vijenac sa četiri svijeće i upaljena je prva adventska svijeća. Svetu misu predvodio je prebendar Nikola Lauš, ekonom temišvarske biskupije, a sudjelovalo je četrnaest svećenika.

Sudeći prema dojmovima mladih na katoličkim site.ovima, sus- ret je bio vrlo uspješan, nadahnjujući čemu je zasigurno doprinijelo gos- toprimstvo lupačkog župnika.

Podsjećamo naše čitatelje,

da u vremenu crkvene godine koje zovemo došašće svečani adventski vijenac susrećemo na mnogim mjes- tima. Vidimo ga u crkvama, premda nije liturgijski propisan, a sve češće ga nalazimo i na počasnom mjestu po kućama, u obiteljima, u različitim ustanovama, od vrtića do hotelske re- cepcije, na TV-u i u časopisima. Post- avlja se na stol ili vrpčama objesi o strop. Ima jednostavnih i raskošnijih, ali uvijek su to u krug spletene zimzelene grančice, ukrašene raznobojnim, ponajčešće ljubičastim, vrpčama (ljubičasto je u katoličkom bogoslužju boja došašća). U vijenac su okomito utaknute četiri svijeće i svake se nedjelje pali po jedna.

Maria Lațchici

INTERVJU S PROF. MILJOM RADANOM

Vaše mišljenje o posjeti veleposlanice R. Hrvatske u karashevsku zajednicu.

Posjet nove ambasadorice R. Hrvatske u Bukureštu hrvatskoj zajednici u Rumunjskoj je stvarno od velike važnosti u vezi s odnosima koje treba uspostaviti, održati s matičnom zemljom i preko diplomatskog predstavnika u ovoj zemlji. Posjet je protekao normalno, u karashevskoj općini ono što je ambasadorica željela vidjeti i ono što je zahtijevala da joj bude predstavljeno, predstavili su ljudi koji se izravno bave s tim problemima. Zajednički ručak koj je održat tu, mislim da je u velikoj mjeri produčio odnose koje postoje između diplomatskog predstavnika R. Hrvatske i hrvatske zajednice jer tu su bili nazočni i sudjelovali su svi predstavnici iz čitave zajednice, kako iz karashevske tako iz lupacke općine. Dokumentar koji im je bio prikazan mislim da im je pružio dosta opširnu sliku svega što je zajedništvo postiglo od svog osnutka pa do danas. Sad i u Lupaku stvari su protekle istim tijekom samo što tamo ono što je nas najviše, ne naljutilo, nego iznenadilo, neka takozvana teatralna akcija u Ravniku trojaki zahvalnici su zahvalili ambasadorici što je dala novčanu pomoć da se okreći ravnička škola, a niko nije rekao da je ta škola sad zatvorena, kao da je Ambasada bacila novac u vodu. To bi bio jedan od prvih elemenata da ne postoje jasne veze i odlučne veze između Zajedništva i Ambasade. ZHR se osam godina mučilo da održi tu školu i eto dođe prof. Hacegan zastraši i djecu i roditelje i odoše. Sad da vidimo što će reći sudska presuda, da li je pravo ili istina na strani roditelja ili generalnom inspektoru i ministru. To obećanje koje je ambasadorica primila od ministra izgleda da je nešto nepouzdanost, ona je bila upozorena u tom smislu, ubuduće tim odnosima koji će se ispostaviti između Ambasade i ZHR uvijek treba voditi računa da je Zajedništvo za sad najinformativniji sustav što se tiče problematike hrvatske zajednice u Rumunjskoj. Poslije dolaze oni drugi faktori, ali nažalost oni drugi faktori se bave kako da pocrne Zajedništvo, kako da mu smanje ulogu i kako da ga predstave u nekim crnim bojama. I sad još jedna činjenica koja diže nekoliko krupna

Prof. M. Radan, predsjednik ZHR-a

pitanja, ni dandanas ne znamo koja je bila uloga lupackoga kneza i lupackoga pope kod župana, kod predsjednika županije, iako je ambasadorica i njezin tajnik Radić on nas je uvjeravao da je to kurtuazni posjet, da ambasadorica nije željela da tamo budu nazočni predstavnici hrvatske manjine, s čijom voljom i inicijativom su oni došli tamo. Na kraju krajeva i nije važno, ali namjera je bila i naša da budemo tamo nazočni, jer to je bila i jedna od prilika da razjasnimo ambasadorici zajedno s predsjednikom županije koji su naši problemi. Zašto se to odbija? Ja mislim da veleposlanica nije uvjerena da predsjednik županije će biti toliko iskren za tu nesigurnost ili za to uzdržanje je dokaz i ono što je ministar obećao Ambasadorici i ono što joj je i generalni inspektor obećao. Vlasti nisu uvijek najiskreniji s nama i da mi protiv takvih obmana i ludih obećanja vodimo cijelo vreme borbu. To je u stvari naše staranje da se naša prava ostvare.

Mislite da ambasadorica dobiva krive informacije?

Za sad ne mogu reći, sumnjam, to je ova stvar, ovaj susret tamo. To je nekako bilo nametnuto da ZHR ne bude tamo. U čiju korist?

Te informacije ona dobiva od naših prijatelja iz redova zajednice, a i od naših prijatelja iz županije. Mi nismo krivi što županija ima takav stav, što županija želi da nam zatvara škole, pa ne održava svoju riječ, što predsjednik županije već od sedam godina je obećao da će napraviti taj put koj je za nas jako važan ekonomski, taj Kantar. Nismo mi za to krivi, što predsjednik županije, ono obećanje, ludom radovanje. To su sedam godine. Dva puta je to ozbiljno obećao. E sad kaže sve je gotovo. Mi se trudimo da mu nabavimo i novaca, samo da taj posao obavi, ili da nam da cestu natrag, da bude u administraciji općine, jer sama općina ima direktni interes, i onaj zastupnik PDL-a koji je rekao "Koj vrag se služi s tim putem?" na to ja sam mu odgovorio: „Mi, gospodine!“ I nismo mi krivi što ga županija uzela pod svoju administraciju, neka nam ga vrati natrag. Mi ćemo se potruditi i napraviti ćemo ga, ali ono što smeta je to da nije korektno što je županija više od deset godina uzimala novac za ta pet kilometara, i dužna je da nam ga napravi, ako ne da nam da ono što je ona dobila za njega da se izdržava pa mi ćemo ga napraviti. Evo toliko sam imal da kažem o tom posjetu.

Daniel Lucacela

Izaslanstvo RH kod gosp. Frunzaverde

Foto: L. Radan

SUSRET SEDAMDESETOGODIŠNJAKA ROĐENIH 1941. GODINE

I ove je godine 26. studenog 2011. Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj organiziralo sastanak sedamdesetogodišnjaka rođenih 1941. godine iz obje općine, gdje žive karashevski Hrvati.

Sastanak i susret vršnjaka započeo je s početkom u 17,00h samim dolaskom u središnju zgradu Zajedništva Hrvata gdje su sedamdesetogodišnjake dočekali prof. Milja Radan, predsjednik krovne organizacije Hrvata iz Rumunjske, prof. Mikola Gera, generalni tajnik ZHR-a, prof. Đuređ Jankov, potpredsjednik ZHR i gosp. Petar Bogdan, načelnik općine Karashevo.

Iz Zajedništva krenuli su svi skupa na Svetu misu u crkvu Marijinog Uznešenja u Karashev. Svetu misu je održao vlč. Đuređ Katić, župnik crkve iz Karasheva, koji se obratio prikladnim riječima: "Ovom prilikom zahvalimo se dragomu Gospodinu Bogu ču oči u životu i zdravlju do ovi lijepi godina.. Gospodine Bože, molimo te, daj nam i dalje da živimo u miru, zajedno sa svojom čeljadi, unucima, te da se snjima radujemo i oni s nami, dokle ti hoćeš. Nek Vam Bog udeli nadalje život i zdravlje, sreću i mlogo radosti uz vaše obitelji. Pomolimo se za vaše zdravlje i sreću, za vaše obitelji, za one koji nisu mogli danas doći ali i za one koje danas više nema među nama. Budite zdravi, radosni i živite u vjeri!"

Nakon Svete mise slavljenici su se vratili u Zajedništvo, u Amfiteatralnu dvoranu gdje im se prof. Milja Radan prvi obratio i zaželio dobrodošlicu, nazdravivši im 70. obljetnicu života. I on im je zaželio puno zdravlja u životu nadalje, sreće i da se raduju s unucima, naglasivši pritom da su baš oni nesretna generacija koji se rodila za vrijeme teškog rata. Neki od njih nisu stigli niti upoznati svoje očeve, očeve koji su nažalost poginuli u ratu, te da im lako u životu nije bilo. Zato je Zajedništvo podiglo spomen-kamen u Karashev svima

palim u prvom i drugom boju, da ih se često prisjetimo, a njihova imena ostanu viječno zapisana. Isto tako govorio je kako su to lijepe godine života, život uz obitelj, rodbinu i unučad, lijepo je kad iza pojedinog života ostane nešto, najprije djeca, a onda sve ostalo što smo za jedan život postignuli i napravili. To je dokaz da nismo uzalud živjeli te da nismo prošli kroz ovaj život i svijet uzaludno.

Iza toga profesor Milja Radan

kratkim govorom čestitao i zaželio im lijep, zdrav i ugodan život dalje, istaknuvši kako se Zajedništvo brine osim organiziranja akcija za mlade, organiziranjem akcija i za susret osoba treće dobi, govoreći i o tome kako su malo ljudi imali priliku u ono vrijeme završiti školu. Školovalo se do 4. razreda, a kasnije i do 7.-8. razreda. Vrlo je malo ljudi imalo priliku završiti neku višu školu ili fakultet, istaknuvši kao primjer predsjednika ZHR-a, profesora Milju Radana, koji je kroz cijeli njegov život i rad pokušao da podigne svoj karashevski narod, najprije kao profesor, ravnatelj škole u Karashev, knez u Karashev, pa predsjednik ZHR i zastupnik za Hrvatsku manjinu u Rumunjskom parlamentu. Cijeli je svoj život posvetio Karashevcima, svome narodu i koliko je znao i mogao, tražio je da pomogne naš karashevski narod, zaključivši govor s

Generacija rođena 1941. na sastanku povodom 70. obljetnice

dao je riječ knezu, gosp. Petru Bogdanu, koji je kratko pozdravio, te prof. Jankovu koji je pozdravio ovu inicijativu naglasivši kako ova akcija postaje lijepa tradicija. Nakon toga obratio se i prof. Mikola Gera, koji je također

najboljim željama u daljnjem životu svima prisutnima.

Poslije službenih govora, vršnjaci su pogledali reportažu

nastavak na 10 str.

INTERVJU S VELEPOSLANICOM ANDREA GUSTOVIĆ-ERCEGOVAC

Koji su vaši prvi dojmovi o našoj zajednici, nakon prvog dijela vašeg posjeta našim krajevima.

Evo, došli smo od jučer. Obišli smo nekoliko škola i zajednicu Hrvata ovdje. Moram reći da sam impresionirana. Komparirajući s Hrvatima izvan Hrvatske, mislim da je ovdje jedna velika kultura i tradicija koja je nakon toliko stoljeća uspjela biti održavana. Škole jako lijepo izgledaju i uz pomoć Rumunjske vlade i uz pomoć Hrvatske vlade. Zahvalni smo na krasnoj dobrodošlici, na tome što su se ovdje svi relevantni predstavnici Hrvata u Rumunjskoj okupili i hvala za ovako lijepo i toplo gostoprimstvo i rezultate koje se vidi da ste napravili.

Da li Veleposlanstvo namjerava surađivati u daljnjim koracima sa Zajedništvom Hrvata u Rumunjskoj u pitanjima očuvanja naših škola i materinjskog jezika u tim školama?

To je zapravo jedan od prioriteta u našem radu. Očuvanje hrvatskog jezika, očuvanje kulture, u suradnji s organizacijama Hrvata koje postoje u Rumunjskoj, sa Zajedništvom – mislim da je to pravi put. Vidim da ovdje imate krasne prostore, u kojima se puno toga može raditi. Sada se otvaraju i nove mogućnosti za očuvanje hrvatskog jezika, odnosno očuvanje ovog jezika kojeg ste vi ovdje sačuvali. Mi ne želimo vam nametati moderni hrvatski jezik, ako se prvenstveno želi učiti ovaj stari jezik, ali je

moderni hrvatski jezik onaj koji može pomoći na održavanju veza sa starom domovinom. Otvaraju se nove mogućnosti stipendiranja, učenja hrvatskog jezika. Imamo i neke nove moduse kako pružiti šansu da se besplatno uči hrvatski jezik u Hrvatskoj, bilo putem stipendija, povezivanja manjih zajednica, fakulteta. Svakako,

radit ćemo na ovim temeljima i proširivati dalje suradnju.

Prije početka ove školske godine, Osnovnoj Školi Ravnik ukinut je gimnazijalni ciklus. Koje je vaše mišljenje o toj problematici?

Bojim se da je to korak unazad. Obično radimo na tome da proširujemo mogućnosti obrazovanja, a bojim se da je ovo sužavanje mogućnosti. Vidim da ni roditelji, ni đaci nisu sretni s tom mogućnošću. Mi se nadamo da će se to popraviti na neki način. Vjerujemo da će i Rumun-

jska država pomoći u tome. Očuvanje jezika i kulture u svojoj sredini je od krucijalne važnosti. Nastojat ćemo da se tako nešto ispravi, jer zatvaranje škola je nešto što nije dobro. Mislim da trebamo raditi na otvaranju, a ne na zatvaranju.

Pri kraju, recite nam nekoliko riječi o sadašnjim bilateralnim odnosima između R. Hrvatske i Rumunjske?

Odnosi između naše dvije države u zadnjih 20 godina mislim da idu lijepim usponom. To je uzlazni trend odnosa. U posljednje vrijeme se ti odnosi intenziviraju na raznim područjima. Završetkom hrvatskih pregovora s Europskom Unijom, mi postajemo također članica Europske Unije. Tu dobivamo nove mogućnosti, otvaraju se fondovi, otvaraju se mogućnosti novih odnosa, postajemo partneri, tako da ne samo da postajemo više susjedi nego postajemo i pravi partneri u doslovnom smislu riječi. Imamo novu strategiju unutar Europske Unije. To je Dunavska strategija. I Hrvatska je na Dunavu kao i Rumunjska. Mislim da će se tu otvoriti neki novi odnosi. Vidim da je i Rumunjskoj to jedan od prioriteta, tako da mislim da je očuvanje hrvatskog jezika, kulture, upravo temelj odnosa u Europskoj Uniji, koji će dobiti još više na važnosti. Očekujem da odnosi između Rumunjske i Hrvatske skoče za nekoliko stupnjeva.

INTERVJU S GOSP. PETROM BARIŠIĆEM

dijasporu. Kako je očuvala naša zajednica hrvatski jezik i tradiciju u usporedbi s drugim zajednicama hrvatske dijasporu?

Ja sam, mogu reći, impresioniran stanjem ove zajednice Hrvata u Karaševu i u Rumunjskoj. Obišao sam dosta zajednica, ali ovakvu jednu sređenu zajednicu po svim razinama, po svim segmentima, skoro da nisam vidio. Evo, najbliže i slično su Hrvati u Mađarskoj. Ja znam da svaka zajednica ima određenih problema, ali mislim da ste vi našli šemu i logiku kako riješavati sve probleme zajednice i kako učiniti još bolji i prikladniji život za Hrvate koji žive ovdje u Karaševu.

Skoro da je neuporedivo s drugim zajednicama ono što ste vi napravili. Toliko stoljeća ostati na ovim terenima, očuvati se...

Svakako da ste očuvali i jezik na visokoj razini. Mnoge hrvatske zajednice su izgubile jezik, ali nisu izgubile identitet, tako da nikada ne treba zaboraviti to da neznanje jezika ne znači neposjedovanje identiteta. Postoje mnogo zajednice Hrvata, posebno u Južnoj Americi, gdje uopće neznaju hrvatski jezik, ali oni znaju svoj hrvatski identitet, svoja korijenja i kulturu.

Daniel Lucacela

nastavak sa 3 str.

njihovo ime, izložio je veleposlanici način na koji nastavnici vide kontinuitet hrvatskog jezika u rumunjskim školama. „O zatvaranju škola zna se već - pisalo se i u Hrvatskoj grančici, a i u rumunjskim novinama. Mi smo, na osnovi popisa roditelja, pokušali u bezbroj navrata zatražiti odvijanje nastave na hrvatskom jeziku, ali nismo dobili nikakvi odgovor nadležnih ustanova. Pokušali smo napraviti neki kompromis i zatražiti barem određeni broj predmeta na hrvatskom jeziku (kao glazba, biologija itd.) da bi dobili status dvojezičnog predavanja, ali su nas i tada odbili. Evo, sada su čak zatvorili jednu školu. Bojim se da ne bude ovo početak kraja za hrvatski jezik u našim školama.“

U svom obilasku, delegacija nije zaboravila crkvu. Katolička je crkva odigrala presudnu ulogu u očuvanju identiteta i obrani od asi-

Veleposlanica ispred škole u Klokotiču

Foto: L. Radan

milacije naše zajednice. U prekrasnoj crkvi Marijina Uznesenja iz Karaševa goste je dočekaio župnik Đuređ Katić i kapelan Đuređ Patašan. Veleposlanici je darovana katruna i torba, dio naše tradicionalne karaševske nošnje i jedna ispletena krunica.

U Klokotiču, uvažene goste primio je župnik Petar Dobra. Na ulazu najveće katoličke crkve iz Karaš-severinske županije dočekali su i poželjeli dobrodošlicu nekoliko članova Kulturno umjetničkog društva „Klokotič“. Nakon što je župnik ispričavao kako je izgrađena crkva i radi čega se u Klokotiču slavi dva puta kirvaj u godini, mladi su otpjevali „na gorama“ jednu lijepu crkvenu pjesmu.

Posjeta našoj zajednici izvršila je u modernoj lupačkoj crkvi, gdje je župnik Marijan Tjinkul održao Svetu misu u čast naših uvaženih gostiju. Na kraju Svete mise Njezina Ekscelencija oprostila se od naše zajednice dirljivim govorom: „Draga djeco, dragi roditelji, bake i djedovi, posebna mi je čast i zadovoljstvo da sam mogla doći ovdje u vašu zajednicu. To je jedna od dužnosti, ali jedna vrlo radosna dužnost. Mi smo ovdje od cjeloga dana – došli smo vidjeti kako žive Hrvati u Rumunjskoj – za početak upoznati se sa zajednicom, s ljudima, s njihovim načinom života, s jezikom. Ono što smo vidjeli bili su vrlo predajni žitelji. Posjetili smo škole, crkve, urede i ono što smo našli je redom bilo: marljivi učenici, predani učitelji, djeca koja krasno govore hrvatski. Ostali smo dirnuti, impresionirani od onoga što smo vidjeli. R. Hrvatska puno brine za Hrvate izvan domovine. Mi naročitu pažnju posvećujemo učiteljima, svećenstvu, vjeri, udrugama, pa i mnogim medijama koji prenose hrvatsku riječ, hrvatsku kulturu. Ono što ste vi pokazali, ono što ste vi očuvali, od velike je važnosti. Kada vas čovjek gleda, kao da vidi palmu, koja je uspravna, visoka, krasno raste, koja ima jako duboke korijene, da više nikada ne pada. Hvala vam lijepo svima na lijepom gostoprimstvu, na srcima koje ste odvojili za nas, a vjerujte, da puno hrvatska srca u domovini kucaju za vas!“

Daniel Lucacela

Program za manjine

Novi televizijski program **TVR3** lansiran je 20. listopada 2008. godine i sadrži emisije posvećene nacionalnim manjinama iz Rumunjske.

U okviru tog programa emitirao se jedanput mjesečno (prvi utorak u mjesecu), s početkom od 12:00 i kratak program o hrvatskoj zajednici u kojemu su prikazane emisije informativnog karaktera o Karaševcima, njihovoj tradiciji i običajima.

